

Sammanfattning – Så lyckas ni med ert grupparbete

Lena Söderhäll Gille 2024 - 02- 06

Vinster och svårigheter med grupparbeten

Grunden för ett fungerande grupparbete är att ha ett gemensamt mål och ett tydligt syfte med grupparebetet. Det bästa är om grupparbetet föregåtts av information och kunskap om gruppprocesser, gruppdynamik. En framgångsfaktor är att det finns en handledare med den kunskapen som finns tillgänglig för att få hjälp av under tiden grupparbetet pågår.

Skälen till att arbeta i grupp uppges ofta vara att samarbetsförmågan utvecklas, att kommunikationsförmågan kan bli bättre när man tvingas att kommunicera tydligt och respektfullt, att lärandet främjas samt att kreativiteten och problemlösningsförmågan förbättras av arbete i grupp.

Det kan också bli svårigheter om gruppmedlemmar (och lärare) inte har grundkunskaper av att arbeta i grupp eller att vissa studenter inte kan se några vinster med grupparbete till skillnad från individuellt arbete. Problem kan uppstå när gruppmedlemmar inte engagerar sig lika mycket, har olika ambitionsnivåer, orättvis ansvarsfördelning, olika uppfattning om hur mycket tid som ska ägnas åt grupparbetet. Det kan bli svårigheter med tidsplanering och konflikter.

Gruppprocesser och gruppdynamik

Gruppprocess och gruppdynamik är närliggande begrepp. Gruppprocesser är de olika steg och aktiviteter som en grupp går igenom för att nå sina mål och hur medlemmarna kommunicerar, tar beslut och hur man löser problem tillsammans. Gruppprocesser som begrepp handlar om hur man kan förstå hur gruppen fungerar och utvecklas. Gruppens process påverkar prestationen och effektiviteten i gruppen.

Gruppdynamik handlar mer om de psykologiska och sociala krafter som påverkar en grupp och medlemmarna i den. Det kan vara relationer, känslor inför varandra, samarbetet, på vilket sätt man kommunicerar och hur man löser problem. Dynamiken i gruppen kan bli positiv och gynna kreativitet, samarbete och produktivitet. Dynamiken i en grupp kan också vara negativ och leda till konflikter och ineffektivitet.

Det finns en hel del man kan göra för att påverka dynamiken och processen i en positiv riktning t. ex. genom att skapa ett gruppkontrakt, att lägga ordentligt med tid på att diskutera igenom vad ett gruppkontrakt kan och behöver innehålla. Det kanske viktigaste handlar om kommunikation, hur man uttrycker sig, lyssnar och delar sina tankar och idéer. Att vara överens om och formalisera roller, ansvar, regler och värderingar samt tidsaspekter och ambitioner.

Förstår man gruppdynamiken kan man lättare skapa och få en bättre fungerande grupp.

Utvecklingsfaser

En grupp går igenom olika faser, finns olika beskrivningar av sådana faser. Utvecklingsfaserna behöver inte följa varandra. En grupp kan pendla mellan olika faser eller vara i flera samtidigt.

- Bildningsfas, gruppen bildas och formas, medlemmarna lär känna varandra och man börjar definiera syfte och mål för gruppens arbete.
- Konfliktfas, en naturlig del av en gruppprocess. När det uppstår olika åsikter och konflikter.

- Normaliseringsfas, gruppen börjar hitta en balans och förhoppningsvis lär sig att hantera konflikter och olika åsikter på ett konstruktivt sätt.
- Prestationsfas, gruppen kommer in i en fas av arbete och arbetar mot det gemensamma målet. Roller och ansvar är tydliga och gruppen fokuserar på sin uppgift.
- Avslutningsfas, reflekterar tillsammans över grupparbetet över vad man lärt sig och vad som har varit eller inte har varit framgångsfaktorer. Gruppen utvärderar sina prestationer och resultat.

Tips för ett lyckat grupparbete

Det viktigaste kan vara kommunikationen i gruppen. Att medlemmarna förstår varandra och samarbetar. Det kräver tydlighet, lyhördhet och att alla är respektfulla i sitt sätt att kommunicera med varandra.

Gruppen behöver ha klara och tydliga mål.

Skriv ett gruppkontrakt! Som innehåller roll- och ansvarsfördelning. Även om man inte fördelar och formaliserar roller och ansvar, så kommer några att ta eller få olika roller och kanske då inte passar eller vill ha den roll och det ansvaret. Det är svårt att ändra på om de inte är formaliserade! Det är en framgångsfaktor om alla har en roll och ett ansvarsområde. Det kan vara flera i en roll och en person kan ha flera roller.

Ha en gemensam plattform för kommunikation, sociala medier eller annat. Använd digitala verktyg för att dela och redigera dokument tillsammans.

Hantera ev. konflikter, med en öppen och respektfull kommunikation.

Gruppkontrakt

Syftet med ett gruppkontrakt är att man gör en gemensam överenskommelse om villkoren för samarbetet i gruppen. Ett kontrakt underlättar gruppens arbete och motverkar konflikter och en ojämn arbetsfördelning. Det är bra att avsätta rejält med tid vid första gruppträffen, för att diskutera och komma överens om vad kontraktet ska och behöver innehålla. Länken nedan innehåller ett gruppkontrakt som man kan använda.

https://www.hig.se/download/18.4e0e6b60186a1da31c32465/1678118124013/Kontrakt%20f%C3%B6r%20grupp%20arbete_2023.pdf

Konflikthantering

Om det har blivit en eller flera konflikter i gruppen, så finns det några grundläggande steg och metoder för att lösa dem. Det är viktigt att tänka på att det inte alltid går att lösa konflikter så att alla blir helt tillfredsställda. Syftet med konflikthantering är att hitta en lösning som alla kan acceptera och som kan hjälpa till att få ett konstruktivt och samarbetsvänligt klimat.

1. Identifiera och förstå vad som orsakat konflikten. Kan det handla om bristande kommunikation, otydliga roller, olika värderingar och mål. Genom att man verkligen försöker förstå orsaken till konflikten blir det enklare att hitta en lösning.
2. Det är viktigt att alla medlemmar får en möjlighet att uttrycka sina åsikter och känslor. Det är bra att träffas där alla får prata och lyssna på varandra utan att bli avbrutna.
3. Att gruppen identifierar gemensamma intressen och mål. Att fokusera på vad som ska göras, syfte och mål, så kan det bli lättare att hitta kompromisser och komma överens.
4. För att lösa konflikter behövs en öppen, respektfull och konstruktiv kommunikation. Det är bra att ha tydliga regler för kommunikationen och prioritera respekt och lyhördhet.

5. Använda brainstorming och en problemfokuserad lösningsmetod/process är två metoder för att försöka hitta nya idéer och en kreativ lösning på problemen.
6. När gruppen förhoppningsvis kommit fram till en lösning är det bra att skriva ner det i någon form av handlingsplan, kanske även revidera gruppkontraktet. Allt för att motverka att konflikten uppstår på nytt.

Referenser/Källförteckning

Hammar Chiriac, Eva, Hempel, Anders (2020) *Handbok för grupparbeten*, Studentlitteratur

Hammar Chiriac, Eva, (2003) *Grupprocesser i utbildning En studie i gruppers dynamik vid problembaserat lärande*, Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap

Hellerstedt, Linus, (2023) *Så fixar du ett fungerande grupparbete*, Universitetsläraren nr 4

Wedérus, Thomas (2022) *Gör upp med myten om grupparbetet*, artikel i tidskriften Arena